YATIRIM 40YIL
FİNANSMAN

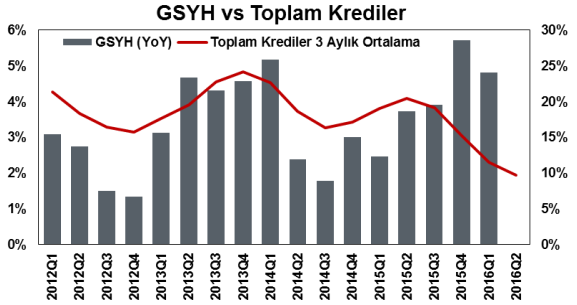
Makro Notlar

Kredi büyümesinde anlamlı artışlar olmadan büyüyebilmek...

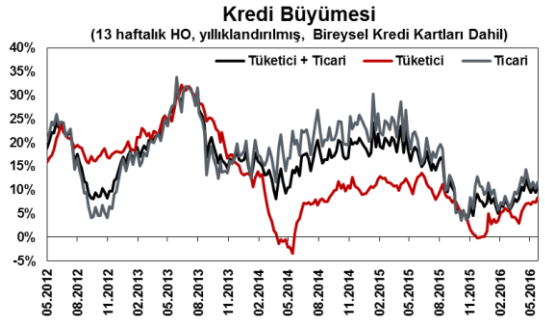
17 Haziran 2016

Sinem Vural
sinem.vural@yf.com.tr
+90 (212) 334 98 89

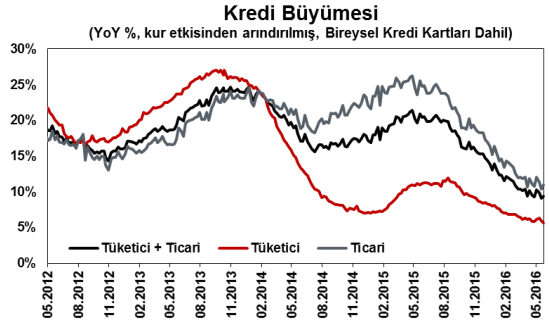
GSYH ve toplam krediler arasında 0,98'lik çok yüksek bir korelasyon mevcuttur. Son iki yıldır ise bu korelasyonun zayıfladığını gözlemliyoruz (yandaki grafik). Türkiye'de finansal istikrarın sürdürülebilmesi amacıyla etkin olarak Ekim 2013'ten başlayarak hem BDDK hem de TCMB tarafından bir dizi makro ihtiyati tedbir uygulamaya konuldu. Burada genel amaç tüketici kredilerindeki hızlı büyümeyi yavaşlatıp tasarruf oranlarının artırılmasına katkı sağlamaktı. 31 Aralık 2013'te Resmi Gazete'de yayınlanarak uygulanmaya başlayan düzenlemeler ve TCMB'nin 2014 yılında aldığı tedbirler milli gelir ile toplam krediler arasındaki ayrışmanın başladığı dönem olarak yorumlanabilir. Alınan makro ihtiyati tedbirleri hızlıca özetlersek...

- Kredi kartlarının asgari ödeme oranları yükseltildi (Aralık 2010'da yapılan değişiklikte oranlar sadece yeni tahsis edilen kredi kartları için artırılırken Ekim 2013'de kullanımda olan kredi kartlarının da oranları yükseltildi). Ekim 2013 yapılan değişiklikle kredi kartlarının kullanım limitleri kart sahibinin gelir düzeyine göre (hamilin tüm kredi kartlarındaki toplam limiti aylık gelirinin dört katını aşamayacak şekilde) belirlendi. Kredi kartlarının belirli durumlarda kullanıma kapatılması söz konusu oldu. Bireysel ve kurumsal kredi kartlarında sektörel bazda taksit sınırlandırılmasına gidildi (beyaz eşya, mobilya ve eğitim harcamalarının taksitleri sınırlandırılırken, kuyumculuk telekomünikasyon, yemek, gıda ve akaryakıt alımlarında taksit yasağı getirildi; Mayıs 2014'te bu taksit yasağı kurumsal kredi kartları için kaldırıldı; Ekim 2014'te ise kuyumla ilgili harcamalarına tekrar taksitlendirme seçeneği getirildi). Öte yandan Ekim 2013'te, sermaye yeterliliği hesaplamalarında kredi kartlarının risk ağırlıkları yükseltildi.

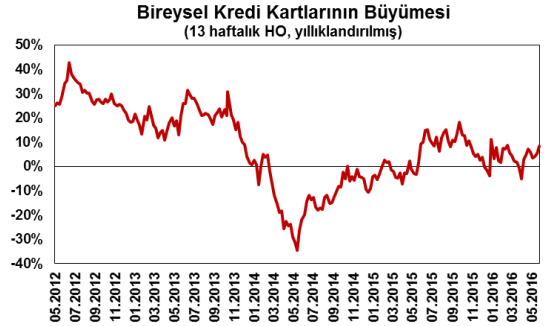
- İhtiyaç kredilerinin vadesi (konut, diğer gayrimenkul ve taşıt finansmanı hariç) 36 ay ile sınırlandırıldı.

- Aralık 2013'te yapılan düzenlemeyle konut kredilerinde kredi/değer oranı getirildi (kredi tutarının teminat olarak alınan konutun değerine oranı %75'i aşamaz).

- Aralık 2013'te yayınlanan ve Şubat 2014'te yürürlüğe giren düzenleme ile taşıt kredilerinin risk ağırlıkları ve genel karşılıkları arttırıldı. Taşıt kredilerinin vadeleri 48 ay ile sınırlandırıldı. Ayrıca bu kredilerde araç fatura bedeline göre %70 ve %50'lik kredi/değer oranları kullanılmaya başlandı.

- Ekim 2013'te yapılan yönetmelik değişikliğiyle, bireysel kredi kartları ve KMH kredileri tüketici kredileri kapsamına alınarak ve taşıt kredileri için sağlanan istisna kaldırılarak, artırımlı genel karşılık uygulamasına tabi hale getirildi ve karşılık oranı (2015 yılı sonuna kadar kademeli olarak) %25'e yükseltildi. Finansman şirketlerinin de (düzenleme öncesinde açılan krediler istisna tutularak) genel karşılık ayırması kararlaştırıldı.

- Aralık 2013'te yürürlüğe giren tebliğ değişikliği ile finansman şirketlerine topladıkları kaynaklar üzerinden zorunlu karşılık tutma yükümlülüğü getirildi.

Tüm bu gelişmelerle birlikte 29 Ocak 2014'te TCMB faiz arttırımına gitti.

Bireysel krediler, faizlerin dip seviyeleri görmesi ve kredi vadelerinin uzaması ile 2012 yılının son çeyreğinden 2013 yılının üçüncü çeyreğine kadar güçlü bir hızlanma eğilimi göstermiştir. Ancak 2013 yılının son çeyreğinden itibaren tüketici kredilerine yönelik olarak alınan makro ihtiyati tedbirler sonucunda hem arzda hem de talepte azalma görülmüş ve böylece toplam kredi büyümesi yavaşlamaya başlamıştır. Ayrıca 2013 yılı ikinci yarısında yükselmeye başlayan ve TCMB'nin Ocak 2014'te gerçekleştirdiği faiz artışı sonrasında hız kazanarak 2014 yılı Mart ayında en yüksek seviyeye ulaşan tüketici kredisi faizleri de yavaşlamada etkili olmuştur. Banka Kredileri Eğilim Anketi'nin 2014 ilk çeyrek sonuçlarına göre, tüketici kredilerinde büyüme hızının yavaşlaması, kredi türlerine göre sınırlı bir farklılık göstermekle birlikte, daha çok talep kaynaklı olmuştur. Hızlı yavaşlama 2015 yılına kadar devam etmiş, sonraki dönemde oluşan düşük bazla birlikte kredi artış hızı (enflasyon oranı ile sınırlı kalarak) yatay bir seyre geçmiştir. Hanehalkı gibi reel sektörün yurtiçi yükümlülüklerinin tamamına yakını da banka kredilerinden oluşmaktadır. Ticari kredilerin 2013 yılında güçlü bir büyüme göstermesi bu dönemde artan şirket satın alımları ve proje finanmanları için alınan uzun vadeli kredilerden kaynaklanmaktadır. Sonraki dönemlerde hem döviz kuru oynaklarından olumsuz etkilenen YP kredilerindeki yavaşlama hem de şirket satın almaları ve özelleştirme gibi projelerin azalması ile ticari kredilerde de zayıflık görülmüştür.

Uygulamaya konulan tedbirler sonrasında hanehalkı yükümlülüklerinde kredi kartlarının ve taşıt kredilerinin payında azalma kaydedilirken konut ve ihtiyaç kredi paylarının arttığı gözlemlenmiştir. Alınan tedbirler büyük ölçüde bireysel kredi kartlarına ve taşıt kredilerine yönelik olduğundan en çok bu iki kredi türü olumsuz yönde etkilenmiş, sert gerilemeler kaydetmişlerdir.

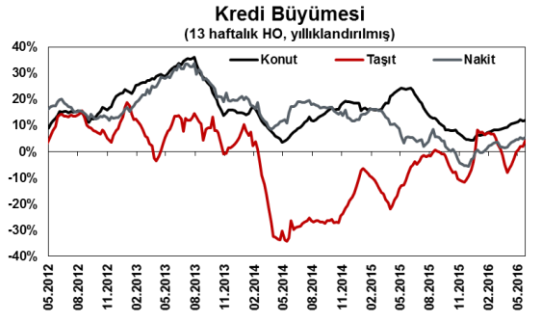
- Mayıs 2014'te kurumsal kredi kartlarında uygulanan taksit yasağının kaldırılması ve Kasım 2015 tarihinde bireysel kredi kartlarda beyaz eşya, mobilya ve eğitim harcamalarının taksit sürelerinin uzatılmasıyla kredi kartı büyüme oranları bir miktar artış göstermiştir. 2016'nın başında %3'te olan bireysel kredi kartlarının büyüme trendi ilk çeyrekte -5%'e kadar gerilemiş olsa da Mayıs ayının sonunda %8'e yükselmiştir. Yıllık bazda bakıldığında ise bireysel kredi kartlarının artış gösterdiği açık bir şekilde gözükmektedir.

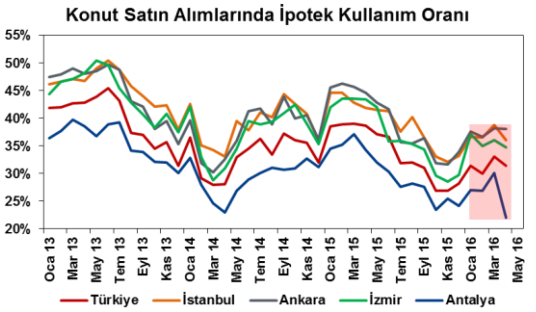
- 2014 yılında önemli bir daralma yaşayan taşıt kredileri 2015 yılında düşük baz etkisi ile iyileşme göstermeye başlamıştır. 2016 yılında gelen asgari ücret artışı ile de yükselişini sürdürmeye devam etmektedir. Ayrıca, taşıt kredilerinde büyüme trendinin yavaşlamasında döviz kuru etkisini de düşünmek gerekir. Döviz kurlarında görülen yukarı yönlü dalgalanmalar ithalatın önemli bir paya sahip olduğu binek araç piyasasındaki talebi olumsuz etkilemiştir.

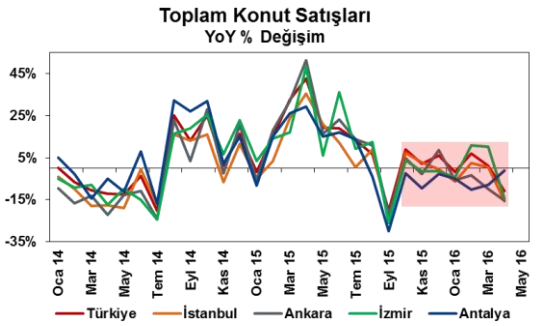
- Vade sınırlandırmasının konut kredilerini kapsamaması konut kredilerindeki büyüme trendini kontrol altında tutmaya yardımcı olmuştur. Ancak konut kredilerinde 2015 yılında başlayan bir yavaşlama göze çarpmaktadır. Konut alımlarında ve konut satın alımlarında ipotek kullanım oranında 2015 yılında önemli daralmalar yaşanmış olması büyüme trendinde meydana gelen yavaşlamayı açıklamaya yardımcı olmaktadır.

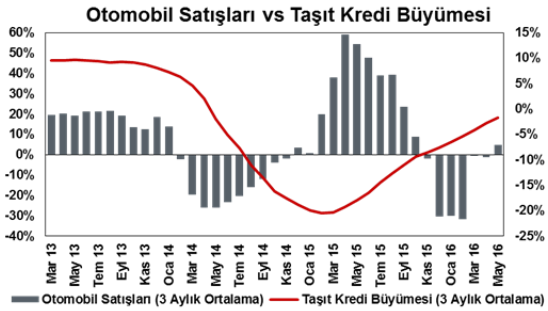
- İhtiyaç kredisi büyümesindeki yavaşlama ile nakit kredilerinin büyüme trendi bireysel kredi kartlarına ve taşıt kredilerine göre oldukça sınırlı gerçekleşmiştir. İhtiyaç kredisi vadelerinin 36 ay ile sınırlandırılmasına karşın, ihtiyaç kredi büyümesinin görece güçlü seyretmesi, bireysel kredi kartı bakiyesindeki daralmanın kısmen finansman ihtiyacı olarak ihtiyaç kredileri ile ikame edilmiş olabileceğinden kaynaklandığını düşünmekteyiz.

Alınan makro ihtiyati tedbirlerin hem tüketici hem de ticari krediler üzerinde etkisini sürdürmesine ve kredilerdeki artışın yatay seyretmesine rağmen, 2015 yılı son çeyreği ve sonrasında, milli gelir yıllık bazda, sırasıyla, %5,7 ve %4,8 ile yüksek büyüme oranları yakalamıştır. Tüketici kredilerindeki artış hızının çok sınırlı seyrettiği bir dönemde GSYH'nın harcamalar kanalıyla anlamlı büyümeler kaydetmesi, kredi pazarına erişimi oldukça sınırlı olan mültecilerin yarattığı pozitif talep şokunun beklenilenden çok daha kuvvetli olmasına işaret etmektedir.

Cari durumda, 10 Haziran tarihinde açıklanan bankacılık verilerine göre toplam kredi büyümesi (13 haftalık ortalama) 2Ç16 başından itibaren 2,8 puan artarak %11 seviyesine ulaşmıştır. Tüketici kredilerinin ikinci çeyrekte canlanma göstererek 6,9 puanlık artışla %9,9'lara geldiğini gözlemlemekteyiz. Bireysel kredi kartlarının büyüme trendi oldukça dikkat çekicidir. İkinci çeyreğin başından bu yana 20,5 puanlık artış gösteren kredi kartlarının büyüme trendi %15 seviyesine kadar çıkmıştır. Ancak ticari kredilerde tüketici kredilerinde olduğu gibi büyük bir değişim görmemekteyiz. Ticari kredilerin büyümesi 2Ç16 döneminde ortalama %11'de seyretmektedir.

Yatırım Finansman Menkul Değerler

Nispetiye Caddesi Akmerkez E–3 Blok Kat:4

Etiler / İstanbul Tel: +90 (212) 317 69 00 Faks: +90 (212) 317 69 32

UYARI NOTU:

Bu e-posta mesajı ve ekleri gönderildiği kişi ya da kuruma özeldir ve gizlidir. Hiçbir şekilde üçüncü kişilere açıklanamaz ya da yayınlanamaz. Yetkili alıcılardan biri değilseniz, bu mesajın herhangi bir şekilde ifşa edilmesi, kullanılması, kopyalanması, yayılması veya mesajda yer alan hususlarla ilgili olarak herhangi bir işlem yapılmasının kesinlikle yasak olduğunu bildiririz. Eğer mesajın alıcısı veya alıcısına iletmekten sorumlu kişi değilseniz lütfen mesajı sisteminizden siliniz ve göndereni uyarınız. Gönderen ve Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş., bu mesajın içerdiği bilgilerin doğruluğu, güncelliği ve eksiksiz olduğu konusunda bir garanti vermemektedir, içerik Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş. tarafından her zaman değiştirilebilir. Bu e-posta yer alan bilgiler "Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş." tarafından genel bilgilendirme amacı ile her türlü veri, yorum ve değerlendirmeler hazırlandığı tarih itibariyle mevcut piyasa koşulları ve güvenilirliğine inanılan kaynaklara dayanılarak hazırlanmıştır. Bu kaynakların kullanılması nedeni ile ortaya çıkabilecek hatalardan Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş sorumlu değildir. Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan ve hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan içerik, yorum ve tavsiyeler ise genel nitelikte olup, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Bu e-posta içeriğinde yer alan çeşitli bilgi ve görüşlere dayanılarak yapılacak ileriye dönük yatırımlar ve ticari işlemlerin sonuçlarından ya da ortaya çıkabilecek zararlardan Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş. sorumlu tutulamaz. Mesajın içeriğinden, iletilmesinden, alınmasından, saklanmasından, gizliliğinin korunamamasından, virüs içermesinden ve sisteminizde yaratabileceği zararlardan Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş. sorumlu tutulamaz. Yatırım Finansman bu mesajın içeriği ve ekleri ile ilgili olarak hukuki açıdan herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Teşekkür ederiz.

Levent Durusoy	Koordinatör	levent.durusoy@yf.com.tr	+90 (212) 334 98 33
Hakan Tezcan	Koordinatör	hakan.tezcan@yf.com.tr	+90 (212) 317 68 16

Araştırma Bölümü

Zümrüt Can Ambarcı	Müdür	zumrut.ambarci@yf.com.tr	+90 (212) 334 98 35
Can Uz	Başekonomist	can.uz@yf.com.tr	+90 (212) 334 98 37

Yatırım Danışmanlığı Bölümü

Dr. Nuri Sevgen	Müdür	nuri.sevgen@yf.com.tr	+90 (212) 317 68 62
Göksel Tekiner	Müdür Yrd.	goksel.tekiner@yf.com.tr	+90 (212) 334 98 44
Kemal Ozan Sayın	Kıdemli Uzman	ozan.sayin@yf.com.tr	+90 (212) 334 98 70
Kamer Külek	Uzman Yrd.	kamer.kulek@yf.com.tr	+90 (212) 334 98 47

Kurumsal Finansman Bölümü

Pervin Bakankuş	Müdür	pervin.bakankus@yf.com.tr	+90 (212) 334 98 61

Varlık Yönetimi Bölümü

İnciser Ünver	Müdür	inciser.unver@yf.com.tr	+90 (212) 317 68 85

Hizmet Noktalarımız

Genel Müdürlük	+90 (212) 317 69 00	Merkez	+90 (212) 263 00 24
Antalya	+90 (242) 243 02 01	Ankara	+90 (312) 417 30 46
Bakırköy	+90 (212) 543 05 04	Ataşehir	+90 (216) 386 74 00
Fındıklı	+90 (212) 334 98 00	Bursa	+90 (224) 224 47 47
Çiftehavuzlar	+90 (216) 302 88 00	İzmir	+90 (232) 441 80 72
Samsun	+90 (362) 431 46 71		